

IZVEŠTAJ

UVOD

Projekta „Promocija i zaštita imovinskih prava interno raseljenih lica, izbeglica i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji“ ima za cilj zaštitu i ostvarivanje ljudskih i imovinskih prava izbeglica, IRL i povratnika po sporazumu o readmisiji. Takođe svrha Projekta je da poboljša pružanje pravne pomoći i unapredi dostupnost pravovremene i precizne informacije neophodne za ostvarivanje prava korisnika.

Da bi se ovi ciljevi na što bolji način ispunili potrebno je da su potencijalni korisnici projekta obavešteni o pomoći koju projekat nudi i na koji način mogu da je ostvare.

CILJ ISTRAŽIVANJA

Utvrđiti koliki je procenat među potencijalnim klijentima projekta upoznat sa projektom „Besplatne pravne pomoći“. Utvrđiti na koji način i putem kojih medija se potencijalni klijenti informišu o mogućnostima da ostvare besplatnu pravnu pomoć. Koliko potencijalnih klijenata ima potrebu za besplatnom pravnom pomoći.

METODOLOGIJA

Intervju putem telefona

Intervjuisanje je vršeno putem telefona i popunjavanjem upitnika posebno za svaku kategoriju korisnika. Pitanja su unapred definisana tako da odgovori odražavaju nivo informisanosti korisnika. Intervju je vršen anonimno i podaci korisnika sa kojima je vršen intervju ostaju zaštićeni u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka ličnosti („Sl Glasnik RS“, br. 97/08, 104/2009, 68/2012, 107/2012).

Ova metoda je korišćena zbog toga što su korisnici sa prebivalištem na celoj teritoriji R Srbije i što bi druge metode zahtevale više sredstava i vremena. Procedura intervjuisanja je strogo definisana s obzirom da se radi o osetljivim grupama i ugroženim kategorijama stanovništva koje su usled svoje teške situacije i dužine boravka u raseljenu i izbeglištvu, postali nepoverljivi prema organizacijama koje rade anketiranje.

U razgovoru sa korisnicima predstavljen im je širi kontekst projekta i pokušano je da se dobiju informacije o tome koliko su upoznati sa mogućnošću da ostvare besplatnu pravnu pomoć i da li imaju potrebu za ovom vrstom pomoći.

Svrha ovog intervjua je bila da se prikupe vrlo jasni precizni i kvantitabilni odgovori o obaveštenosti korisnika o mogućnostima koje projekat nudi kako bi moglo da se dođe do informacija na koji način da se korisnici dodatno informiši i na taj način iskoristi sve ono što projekat nudi i što može da im pomogne u rešavanju svojih imovinsko-pravnih problema. Ova metoda omogućava da se do podataka dođe u najkraćem roku, a takođe ovi podaci imaju visok nivo pozdanosti s obzirom da su dobijeni neposredno od korisnika.

UZORAK

Uzorak na kome je obavljeno ispitivanje je određen na osnovu različitih istraživanja korisničke populacije i na osnovu baza Komesarijata za izbeglice i migracije RS u daljem tekstu (Komesarijat). Zbog načina ispitivanja (putem telefona) određen je uzorak od oko 10% kako bi istraživanje moglo da pokrije što više opština na teritoriji Republike Srbije. Na ovaj način je postignuto da se istraživanje sprovede u relativno kratkom roku i sa što manje utrošenih sredstava.

U bazi Komesarijata nalazi se oko 12.000 evidentiranih povratnika po sporazumu o readmisiji. Podaci o ovim licima prikupljeni su putem upitnika u Kancelariji za povratnike po sporazumu o readmisiji na aerodromu „Nikola Tesla“ u Beogradu. Kroz ovaj upitnik su povratnici između ostalog iskazali potrebu za obezbeđivanjem pravne pomoći i pomoći radi pribavljanja ličnih dokumenata. Uvidom u bazu izdvojeno je 60 porodica za ispitivanje koje su pretežno povratnici iz zemalja EU, a najviše ih je bilo iz Nemačke.

U Republici Srbiji trenutno se nalazi 203.006 interno raseljenih lica. Na osnovu istraživanja „Procena potreba interno raseljenih lica u Republici Srbiji“ koje je sproveo Komesarijat za izbeglice Republike Srbije zajedno sa UNHCR-om gde je bio cilj identifikacija glavnih problema interno raseljenih lica, dobijen je uzorak koji obuhvata 250 porodica. Ukupno 3.465 domaćinstava je iskazalo potrebu za pravnom pomoći i ona je bila usmerena uglavnom na povraćaj imovine.

Trenutno u Republici Srbiji se nalazi 29.457 izbeglih lica. Istraživanje „Stanje i potrebe izbegličke populacije u Republici Srbiji“ koje je sproveo Komesarijat za izbeglice pokazuje da je velika potreba izbegličke populacije za pribavljanjem dokumentacije iz zemlje porekla. Takođe, postoji veliko interesovanje izbegličke populacije za rešavanjem imovinskih pitanja (povrat imovine, povrat stanarskog prava) kao i za rešavanjem problema oko ostvarivanja penzija i regulisanja radnog staža u zemljama porekla. Na osnovu toga određen je uzorak koji obuhvata 190 izbegličke porodice.

POVRATNICI PO SPORAZUMU O READMISIJI

Uzorak je obuhvatio 60 porodica. Lica su mahom pre odlaska u države zapadne Evrope imali prebivalište na Kosovu i Metohiji. Republiku Srbiju je skoro polovina ispitanika napustilo u periodu 1999-2001. godine, a njih 35% državu je napustilo nakon 2011. godine.

Kada je reč o nacionalnoj strukturi ispitanika, 28% se izjasnilo kao Srbi, a 72% se izjasnilo kao Romi.

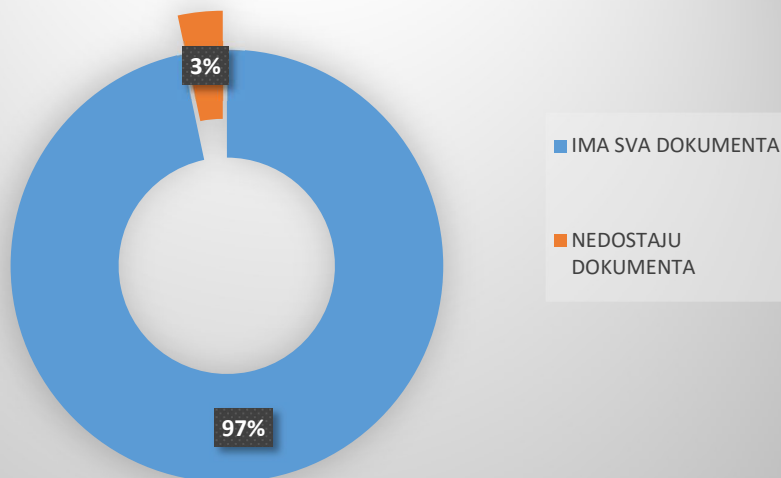
Sva dokumenta nema svega 2 ispitanika. Pokušali su, ali nisu uspeli da ih pribave.

Četiri ispitanika imaju neki drugi vid potrebe za pravnom pomoći.

Tri ispitanika su se obraćali drugim organizacijama ili institucijama za pomoć, ali proces nije bio uspešan.

DOKUMENTA

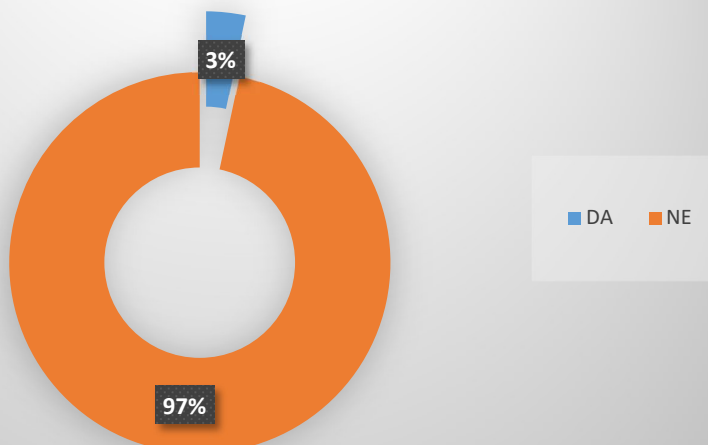

Njih 95% nije upoznato sa pravima koje mogu ostavriti kao povratnici po sporazumu o readmisiji.

Za program besplatne pravne pomoći čula su dva ispitanika, dok ostali nisu upoznati sa programom.

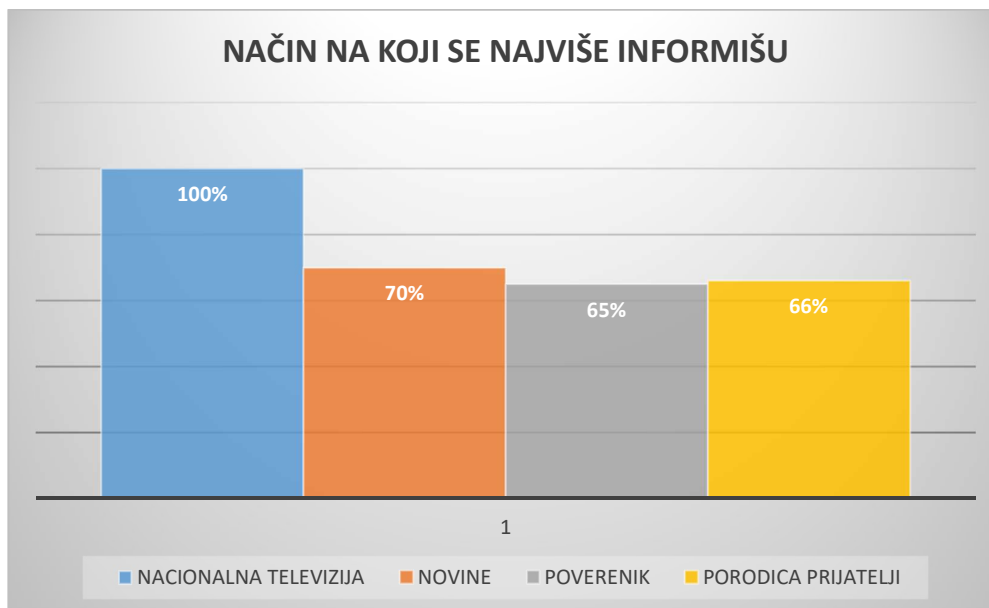
Za program su čuli preko medija. Nisu kontaktirali besplatnu pravnu pomoć.

DA LI SU POV RATNICI PO SPORAZUMU O READMISIJI ČULI ZA PROGRAM BESPLATNE PRAVNE POMOĆI

Ispitanici se najviše informišu o programima pomoći ili svojim pravima na sledeći način:

Najgledanije televizije su RTS i Pink. Novine koje se najviše čitaju su Večernje novosti i Politika.

INTERNO RASELJENA LICA SA KOSOVA I METOHIJE

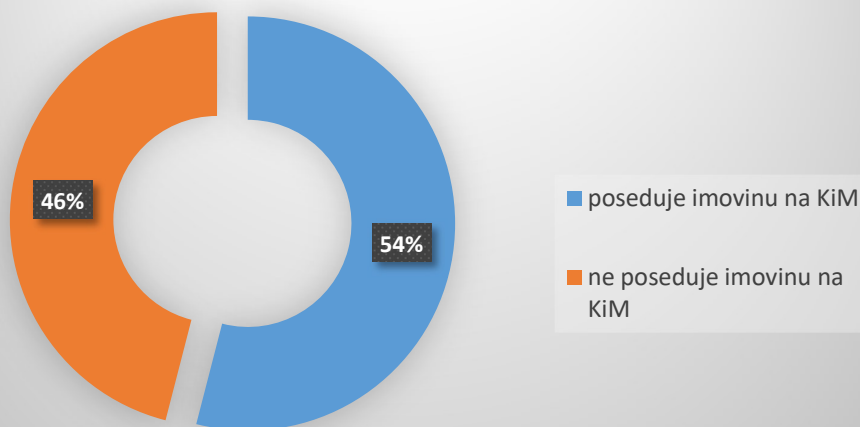
Uzorak je obuhvatio 250 porodica.

Lica su mesto prebivališta na Kosovu i Metohiji napustili tokom 1999. i 2000. godine.

Imovinu još uvek poseduje 135 ispitanika.

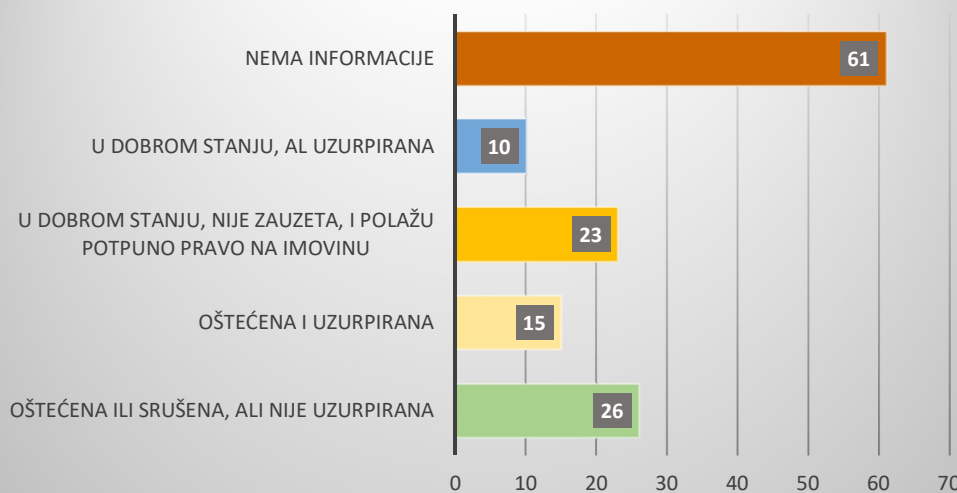
Imovina na KiM

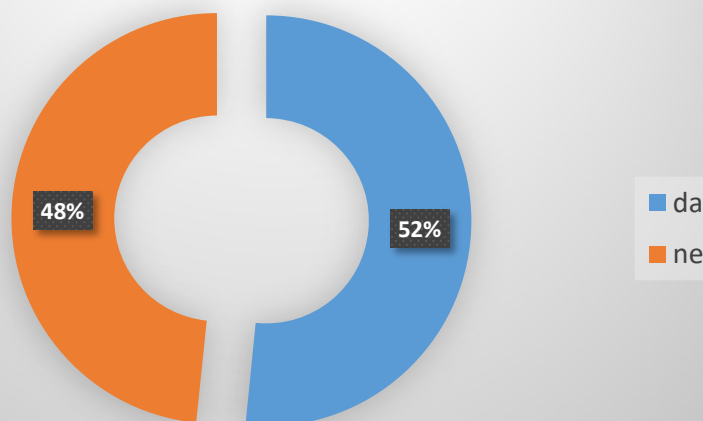
Preko 45% ispitanika nema informacije o trenutnom stanju imovine. Od 51 lice koji poseduje imovinu na KiM i ista je u dobrom stanju, ali uzurpirana, oštećena i uzurpirana ili oštećena ili srušena, ali nije uzurpirana, njih 15 je pokretalo sudski postupak, a 36 nije. Svi koji su pokrenuli sudski postupak učinili su to preko vladine organizacije. Postupci su pokretani tokom 2001., 2003., i 2009. godine. Svima je postupak završen sa negativnim ishodom.

Trenutno stanje imovine

Da li ste upoznati sa svojim pravima kao IRL

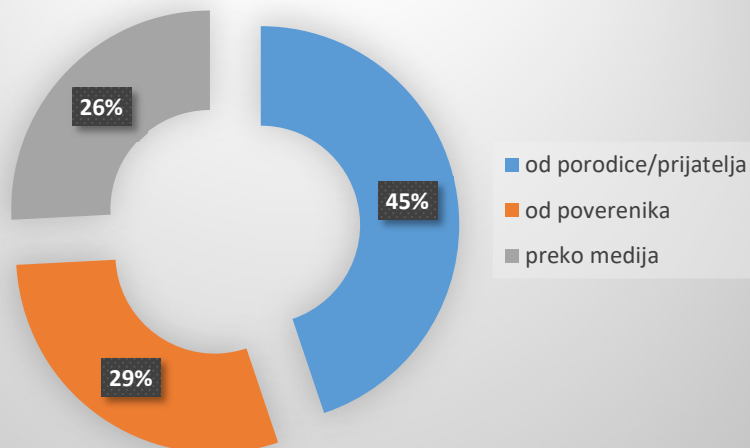

Za program besplatne pravne pomoći čula su 58 ispitanika, dok 192 nije upoznat sa programom.

Za program su čuli preko medija, porodice i prijatelja i poverenika.

Kako su čuli za Projekat

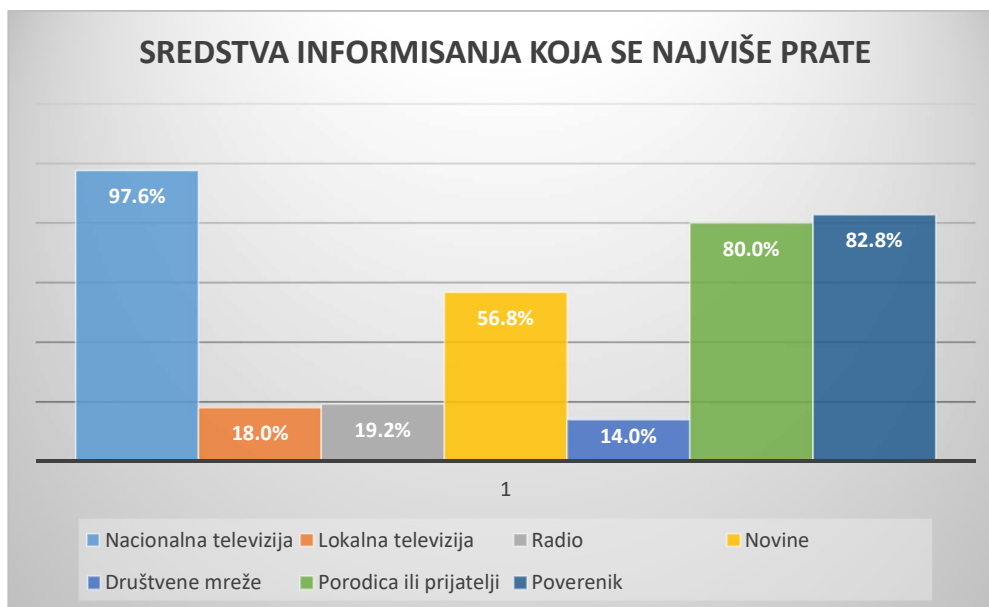

Od 58 ispitanika koji su čuli za Projekat njih 46 nisu kontaktirali kancelariju, 5 ih je trenutni klijent i 7 namerava da kontaktira i zatraži pomoć.

Ispitanici se najviše informišu o programima pomoći ili svojim pravima gledajući nacionalnu televiziju, zatim preko porodice i prijatelja, kao i informacije koje dobijaju kod opštinskog poverenika za izbeglice.

Najviše se prate RTS i Pink, zatim slede Prva i B92. Od novina se najviše čitaju Politika i Večernje novosti, a u manjoj meri Blic, Informer i Kurir.

18 ispitanika (7.2%) se informisalo u neposrednom razgovoru sa zaposlenima u Komesarijatu za izbeglice i migracije.

IZBEGLICE IZ REPUBLIKE HRVATSKE I BOSNE I HERCEGOVINE

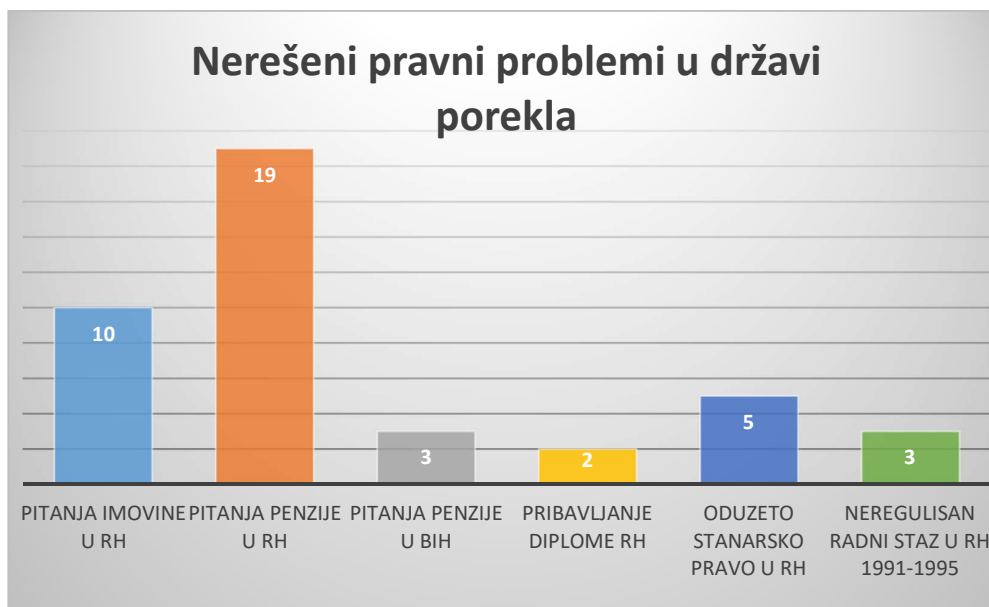
Uzorak je obuhvatio 190 porodica.

Lica su mesto prebivališta napustili tokom sukoba na prostoru bivše SFRJ u periodu 1991-1995. godine.

Skoro 2/3 ispitanika su izbegla lica iz Republike Hrvatske, a nešto više od 1/3 čine lica iz Bosne i Hercegovine što je odnos i u ukupnoj populaciji izbeglica.

Neki od dokumenata su nedostajali ili još uvek nedostaju za 15.2% ispitanika. Od tog broja 62% je iz Republike Hrvatske. Svih 29 su pokušali da pribave nedostajuća dokumenta i 23 su uspela da pribave dokument, a za 6 pribavljanje dokumenta se završilo neuspešno i potrebna im je pomoć za pribavljanje istih.

Od ukupnog broja ispitanika 28.4% ima neki drugi pravni problem.

Kako bi rešili neke od svojih pravnih problema 17 ispitanika se obraćalo nekim od institucija ili nevladinim organizacijama (najviše Danskom savetu za izbeglice 5 ispitanika).

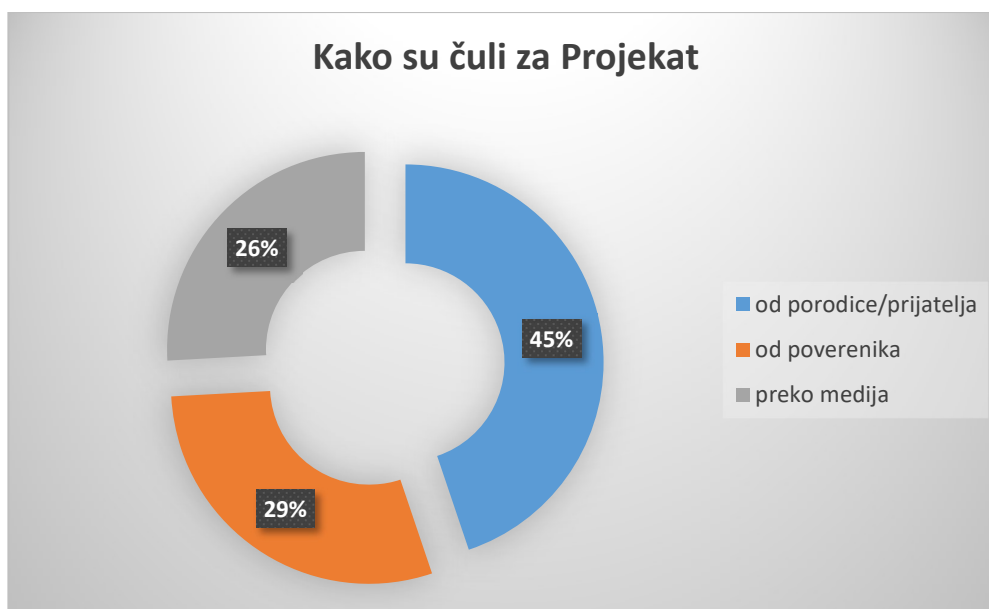
Za 4 ispitanika proces je bio uspešan, za 6 još traje.

Za program besplatne pravne pomoći čulo je 12 ispitanika, dok 178 nije upoznato sa programom.

Za program su čuli preko medija i porodice i prijatelja.

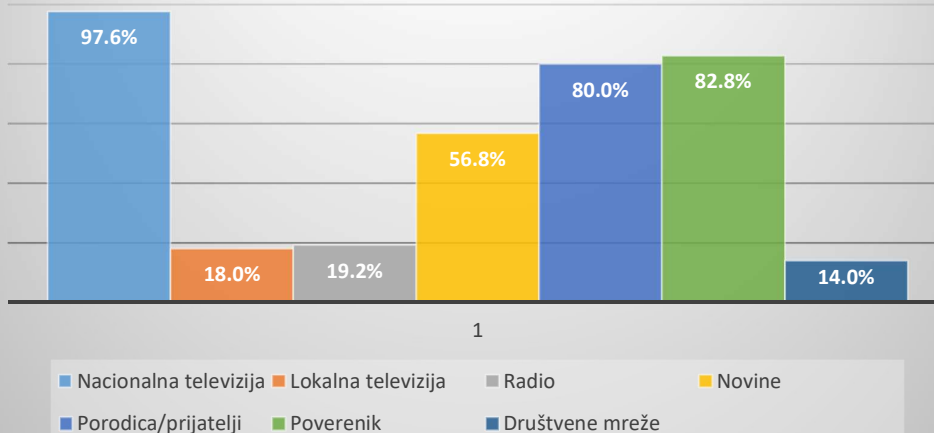

Ispitanici se najviše informišu o programima pomoći ili svojim pravima gledajući nacionalnu televiziju, zatim preko porodice i prijatelja, kao i informacije koje dobijaju kod opštinskog poverenika za izbeglice.

Najviše se prate RTS i Pink, zatim slede Prva i B92. Od novina se najviše čitaju Blic, Kurir i Večernje novosti.

SREDSTVA INFORMISANJA KOJA SE NAJVIŠE PRATE

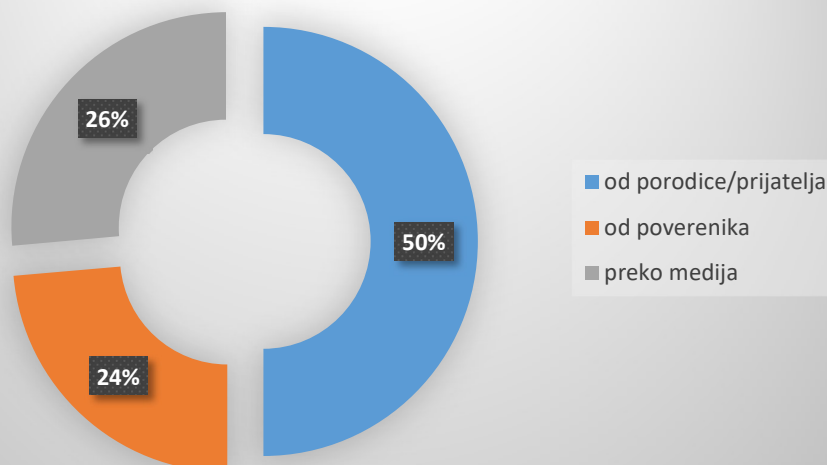
SVE TRI KATEGORIJE

Ukupno je ispitano 500 porodica.

Za besplatnu pravnu pomoć čula su 72 ispitanika.

Kako su čuli za Projekat

Od tog broja 5 lica je pozitivno rešilo svoj problem, 7 namerava da se obrati za besplatnu pravnu pomoć, dok se do sada 60 njih nije obraćalo za pomoć.

Neka vrsta pravne pomoći je najpotrebnija kategoriji interno raseljenih sa KiM. Sa programom besplatne pravne pomoći su najmanje upoznati povratnici po sporazumu o readmisiji..

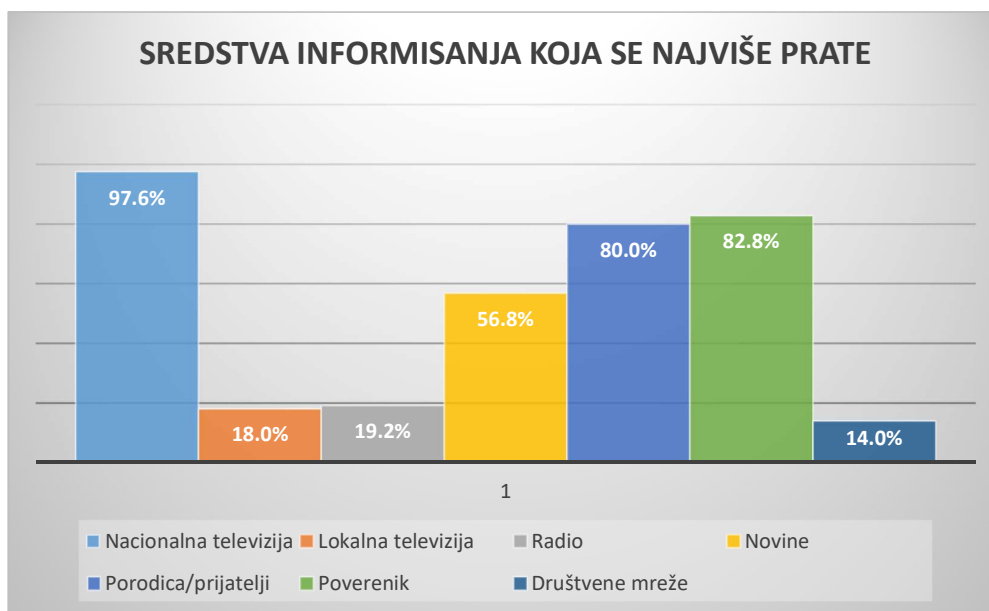
Upoznato je sa svojim pravima, kada posmatramo sve kategorije migranata, 192 ispitanika što je 38% od ukupnog broja ispitanika u ovom istraživanju.

DA LI STE UPOZNATI SA SVOJIM PRAVIMA

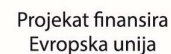
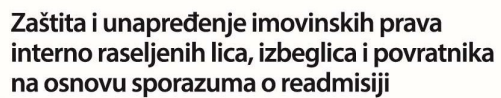

Ispitanici se najviše informišu o programima pomoći ili svojim pravima gledajući nacionalnu televiziju, zatim preko porodice i prijatelja, kod opštinskog poverenika za izbeglice i preko dnevnih novina.

Na mapi su obeležene opštine/gradovi gde se nalaze ispitanici koji su bili intervjuisani.

PREPORUKE

Iz ovog istraživanja se vidi da dobar deo ispitanika nije upoznat sa mogućnošću da ostvari besplatnu pravnu pomoć. Potrebno je raditi više na medijskoj zastupljenosti projekta i na svim ostalim načinima obaveštavanja o uslugama projekta.

Istraživanje pokazuje i to da ispitanici imaju potrebu za rešavanjem imovinsko-pravnih problema, pribavljanje dokumentacije itd. Ova lica su veoma zainteresovana za ostvarivanje ove vrste pomoći i treba pokušati aktivno delovanje prema ovoj kategoriji kako bi na što adekvatniji način mogli ostvare besplatnu pravnu pomoć.

S obzirom da ispitanici najviše prate elektronske medije poput televizija sa nacionalnim frekvencijama (RTS, Pink...) potrebno je da na ovim televizijama bude prezentovan projekat po mogućnosti u večernjim terminima. Naravno, gostovanja predstavnika projekta doprinose boljoj obaveštenosti potencijalnih korisnika kao i boljoj vidljivosti celokupnog projekta.